

Koruma Sektörü Deprem Durum Analizi Güncelleme #2

Koruma Durumuna Genel Bakış

Bu belge, depremden etkilenen tüm toplulukların ihtiyaçları, karşılaştıkları zorlukları ve sahip oldukları olanaklar da dahil olmak üzere mevcut koruma durumuna genel bir bakış sunmayı amaçlamaktadır. MIRA (Sektörler-Arası Hızlı İhtiyaç Analizi) bulguları, Koruma Sektörü üyelerinin ihtiyaç analizleri ve saha gözlemleri ana bilgi kaynaklarıdır.

En hassas/risk altındaki gruplar için yardım ve hizmetlere erişim

- Özel ihtiyaç sahibi ve risk altındaki kişilerin hizmetlere erişimini sağlamak için bireylere sağlanan desteğin artırılmasına ihtiyaç vardır.
  - MIRA (Sektörler-Arası Hızlı İhtiyaç Analizi) bulgularına göre, refakatsiz yaşlı bireyler, engelli bireyler, psikolojik rahatsızlıkları olanlar, emziren bireyler ve hane sorumlusunun kadın olduğu haneler en hassas/risk altındaki gruplar arasında yer almaktadır.
  - Ortakların gözlemleri risk gruplarına dair bulguları desteklemektedir. Ortaklar, kırsal kesimde yaşayan bireyler, LGBTIQ+ bireyler, şiddet riski altındaki kadınlar ve çocuklar, kayıt ve belgelendirmeye erişim ihtiyacı olan bireyler gibi ulaşılması zor toplulukların da en hassas gruplar arasında olduğunu gözlemlemektedir.
  - Uzmanlaşmış hizmetlere olan ihtiyaç, mülteciler gibi farklı sosyal grupların konumlarına, kapasitelerine ve ayrıca yaş, cinsiyet ve çeşitliliğe göre değişmektedir.
  - Resmi olmayan yerleşim yerlerinde ikamet eden kişiler, kamu kurumları aracılığıyla sağlanan hizmetlere ve yardıma erişim ile BM Kurumları ile ulusal ve uluslararası STKların tamamlayıcı hizmetlerine erişim noktasında desteğe ihtiyaç bulunmaktadır.
  - İl düzeyinde sektör üyeleri, ilgili onaylar ve ulusal yasal çerçeve kapsamında Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri ile yakın işbirliği içinde çalışmaktadır. Psikososyal desteğin sağlanması ve yüksek riskli koruma vakalarının belirlenmesi ve yönlendirilmesi, ön plana çıkan işbirliği alanlarından.

Depremden etkilenen sınırlı hizmet kapasitesi

- Deprem sonucunda, toplulukların artan ihtiyaçlarına nazaran ulusal ve uluslararası STKların da kapasitesi dahil olmak üzere (merkezlerin/ofislerin yıkımı/zarar görmesi ve personelin ruh sağlığı durumları sebebiyle) hizmet sunma kapasitesinin sınırlı kaldığı tespit edilmiştir. Bu durumun üstesinden gelmek için, hem kamu kurumları hem de ulusal ve uluslararası STKlar müdahalelerini çoğaltmak ve hizmet kapasitelerini kademeli olarak genişletmek için çalışmaktadırlar.

Hizmet sunumunda koruma, cinsiyet, toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve çocuk korumaya duyarlı yaklaşımlar

- Hassas/risk altındaki grupların ihtiyaçlarının/kapasitelerinin her sektör altında yürütülen faaliyetlerde anaakımlaştırılmasına yönelik ihtiyaç tespit edilmiştir. İlkeli müdahaleler ve zarar vermeme yaklaşımının tüm müdahalelerde yaygınlaştırılması oldukça önemlidir.
  - En hassas gruplar için, özellikle de engelli bireyler dikkate alınarak, WASH (su, sanitasyon ve hijyen) ve barınma yerlerinde özel düzenlemelere ihtiyaç bulunmaktadır.
  - Sektör üyelerinin gözlemleri, depremin bir sonucu olarak engelli bireylerin sayısının artmış olma ihtimalinin yüksek olduğu varsayımını desteklemektedir.
  - Korumanın anaakımlaştırılması adına, WASH tesislerinin kadın ve erkekler için ayrı alanlar oluşturacak şekilde düzenlenmesine ihtiyaç bulunmaktadır. Ayrıca, tuvalet kapılarına kilit takılması ve aydınlatma gibi düzenlemeler, kadınlara, kız çocuklarına ve diğer risk gruplarına yönelik şiddetle ilgili emniyet ve güvenlik risklerini azaltacaktır.
  - Çocuk güvenliğine yönelik tedbirler, resmi olmayan yerleşim yerlerinde ve gönüllülerin çocuklarla etkileşimlerini yapılandırarak yoğunlaştırılmalıdır. Koordinasyon çalışmaları kapsamında, Etkilenen Topluluklara Karşı Hesap Verebilirlik ve Cinsel Sömürü ve İstismardan Koruma için çalışan gruplar önümüzdeki günlerde bu konuda bilgi ve rehberlik sağlayacaktır.

Artan Psikososyal Destek ihtiyaçları (topluluk ve hizmet sağlayıcılar)

- Psikososyal destek ihtiyaçlarının topluluklar ve hizmet sağlayıcılar arasında çok yüksek olduğu bildirilmektedir.
- İnsani yardım personelinin esenliğini (insani yardım personelinin ve aile üyelerinin güvenliğini, emniyetini, sağlığını ve esenliğini sürdürme yükümlülüğü) göz önünde bulundurmak özellikle müdahalenin sürekliliği ve sürdürülebilirliği açısından çok önemli bir husus olmalıdır.

Sahadaki personelin rotasyon sıklığı (alandaki yeni ulusal/ uluslararası STK'lar ve artan görevlendirmeler)

- İnsani yardım personelinin esenliğini sağlarken hizmet sunumunda sürekliliği sağlamak, standartlaştırılmış hizmet sunumunun bir başka önemli bileşenidir.
- Kamu hizmet sağlayıcıları ile ulusal ve uluslararası STKlar, hizmet açıklarını en aza indirmek ve personelin esenliğini korumak için rotasyon sistemleri geliştirmiştir.
- Uluslararası kuruluş personellerinin görevlendirilmesindeki ve yeni ulusal ve uluslararası STKların sayısındaki artış, ihtiyaçlara yanıt verme konusunda güçlü bir aidiyet göstermektedir. Tüm kurumların, genel/insani yardım bağlamı ve yetkililerle yerinde işbirliği/çalışma konusunda bilgi aktarımını sağlamaları teşvik edilmektedir.

Farklı sosyal gruplar arasında sosyal uyumun devam eden önemi

- Koruma sektörü üyeleri, farklı topluluk üyeleri arasındaki olası veya mevcut sosyal mesafeyi göz önüne alarak faaliyet yürütmektedir.
- Hizmet sunumu sırasında gerilim risklerini azaltmak ve yaş, cinsiyet ve başka çeşitlilikleri göz önünde bulundurarak en hassas durumdaki bireylerin hizmetlere erişimini sağlamak için tedbir alınması gerekmektedir.

Korumaya dair farklı alanlarda bilgi ihtiyaçları öncelikli bir ihtiyaçtır

- Yerel topluluklardan ve/veya yetkililerden alınan geri bildirimlere göre, toplulukların en önemli bilgi ihtiyaçları yardım ve hizmetler, prosedürlerdeki değişiklikler ve yeni destek programları ile ilgilidir. Bilgi ihtiyaçları, özellikle koruma dışı aktörler için mevcut koruma yardımı/hizmetleri ve yönlendirme mekanizmalarıyla ilgili olarak hizmet sağlayıcı düzeyinde de mevcuttur.
- Bazı kamu kurumları, bilginin yaygınlaştırılmasını desteklemek için toplum liderlerini harekete geçirme ihtiyacını vurgulamaktadır.

Çocuk Koruma riskleri

- Sektör üyeleri tarafından tespit edilen refakatsiz ve ayrı düşmüş çocuklar bulunmaktadır. Bu durumlarda sektör üyeleri hızlı bir şekilde Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüklerine yönlendirme yapmaktadır. 183 hattı üzerinden bildirim gerçekleştirmek de yönlendirme yöntemleri arasında bulunmaktadır. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı doğrudan müdahale etmekte olup, refakatsiz ve ayrı düşmüş çocukları kurumsal bakım altına almaktadır.
- Sektör ortakları, özellikle geçim kaynaklarının kaybı nedeniyle ve temel ihtiyaçlarını karşılayamayan bireyler için bir hayatta kalma stratejisi olarak, bölgede çocuk işçiliği riskinin artacağını öngörmektedir. Çocuk işçiliğinin izlenmesi ve önlenmesi için programlama önümüzdeki dönemde oldukça önemli olacaktır.
  - Engelli çocuklar için dilenmeye zorlanma riski bulunmaktadır.
  - Çocukların ticari amaçlı cinsel sömürü riski, özellikle LGBTİ çocuklar gibi hassas gruplar için başka bir risk teşkil etmektedir.
  - Çocuk işçiliğine ek olarak güvencesiz yaşam koşulları ve sosyo-ekonomik zorluklar nedeniyle çocuk evliliklerinin de artması riski söz konusudur.

Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet Riskleri

- Depremden etkilenen bölgede bulunan kadın kuruluşları, hem hizmet sunma kapasitesi hem de personelin refahı açısından önemli ölçüde etkilenmiştir.
- Ağırlıklı olarak görünürlikle ilgili sorunlar, ayrımcı yaklaşımlar ve damgalama nedeniyle LGBTİ'ler için yardım ve hizmetlere erişimde zorluklar yaşanmaya devam etmektedir.
- Aşırı kalabalık çadırlar, geçici yerleşim yerlerinde toplumsal cinsiyete dayalı şiddet riskini artırmaktadır.
- ŞÖNİM (Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı) tarafından işletilen kadın konukevlerinin kapasitesinin, yeni sığınma evlerinin kurulması yoluyla artırılması ihtiyacı bulunmaktadır.
- Yaşlı refakatsiz kadınların (özellikle kırsal bölgelerde) istismara uğrama riski altında olduğu görülmektedir.
- Özellikle barınma ve WASH (su, sanitasyon, hijyen) hizmet sunumunda toplumsal cinsiyete duyarlı yaklaşımlara ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddet riskini azaltmayı güçlendirme ihtiyacı bulunmaktadır.
- Yerel hizmet sunumunda toplumsal cinsiyete duyarlı programlamayı artırmak için bir model olarak kadın STK'lar ve belediyeler arasında güçlendirilmiş işbirliği önerilmektedir.
- Arama ve kurtarma sırasında kurtarılan ve tıbbi sebeplerden ötürü başka şehirlere nakledilen kadınlar ve kız çocukların korunmasına ilişkin (özellikle güvenliklerine dair) bazı endişeler

raporlanmaktadır. Bu nedenle, toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ortaklarının hastanelerde bir çalışma yürütmesi beklenmektedir.

- LGBTİ'ler için başka illere taşınma sırasında ve sonrasında toplumsal cinsiyete dayalı şiddet risklerinin ve vakalarının arttığı gözlemlenmektedir. Güvenli barınmaya erişim LGBTİ için önemli bir zorluk olarak tespit edilmektedir. Cinsiyet kimliği ve cinsiyet görünürlüğü bir güvenlik tehdidi oluşturmaktadır. LGBTİ'ler, gıda ve WASH (su, sanitasyon, hijyen) dahil olmak üzere yardım ve hizmetlere erişimde damgalanma ve ayrımcılığa maruz kalmaktadır.
- LGBTİ, seks işçileri ve HIV ile yaşayan ya da HIV riski taşıyan bireyler, hem depremden etkilenen illerde hem de taşındıkları illerde barınma çözümlerine erişimde zorluklarla karşılaşmaya devam etmektedir. Bazıları daha önce tanımadıkları LGBTİ akranlarının yanında kalmaktadır. Sığınma evlerine ve alternatif toplum temelli çözümlere erişebilen LGBTİ bireyler tarafından toplumsal cinsiyete dayalı şiddet durumları bildirilmiştir.

Koordinasyon Öncelikleri

Korumanın Merkeziliği

- Koruma durumuna ilişkin analizlerin müdahaleyi bilgilendirmesi gerekmektedir. Deprem müdahalesi bağlamında korumaya ilişkin riskler (hizmetlere ve bilgiye erişimde karşılaşılan zorluklar dahil olmak üzere) halihazırda bulunmaktadır ve giderek yaygınlaşacaktır.
- Kısa/orta vadede Koruma sektörü, sektör programlamasını ve müdahalesini şekillendirmek için tamamlayıcı bilgi/veri toplama ve analizine öncülük edecek/destekleyecektir.
- Koruma Koordinasyon ekibi, koordinasyonun ve çözümlerin yerelleştirilmesine, özellikle korumaya ve korumanın anaakımlaştırılmasına yönelik tüm kesişen konulara katkıda bulunmak amacıyla düzenli olarak tüm UNDAC (BM Afet Değerlendirme ve Koordinasyon) Merkez toplantılarına katılmaktadır.
- Koruma Koordinasyon ekibi, her sektör için odak noktaları atamıştır ve korumanın diğer sektörlerde anaakımlaştırılmasını desteklemek için diğer sektör toplantılarına düzenli olarak katılmaktadır.

Yetkililerle Çalışma ve Alan Bazlı Yaklaşım/Koordinasyon

- Deprem Müdahalesi Koordinasyonunun Ankara'dan Gaziantep'e geçişi ile birlikte, Sektörler-Arası Koordinasyon toplantılarına Gaziantep merkezli Koruma Sektörü Koordinatörü katılmaktadır. Koruma koordinasyonu, etkilenen tüm topluluklara odaklanmaktadır.
- Deprem müdahalesi için Koruma Sektörü etkin durumdadır. Sektör, MIRA (Sektörler-Arası Hızlı İhtiyaç Analizi) bulgularını, ortaklardan gelen güncellemeleri, Etkilenen Topluluklara Karşı Hesap Verebilirliği, Koruma Sektörü Çalışma Planı ve Operasyonel Planı ve Koruma Sektörü STK eş-başkan süreçlerinin duyurulmasını tartışmak için 3 Mart'ta toplanmıştır.
- Hatay'da İl Koruma Sektörü düzenli olarak toplanmaya başlamıştır. 3. toplantı 4 Mart Cumartesi günü gerçekleşmiştir. Önümüzdeki günlerde yerel ihtiyaçlar ve dinamikler doğrultusunda diğer illerde de Koruma Sektörü toplantıları yapılabilecektir.
- Koruma koordinasyon ekibi, atanmış Valiler ve Dışişleri Bakanlığı Büyükelçileri dahil olmak üzere il düzeyindeki yetkililerle yakın iletişim halindedir. Ayrıca Aile ve Sosyal Hizmetler İl

Müdürlükleri ve İl Göç İdaresi Müdürlüğü de dahil olmak üzere fakat yalnızca bunlarla sınırlı kalmayarak ilgili kamu ve yerel makamlarla işbirliği sürdürülmektedir.

Hizmetlerin Haritalandırılması ve Yönlendirme Mekanizmaları

- Koruma Sektörü ortakları, resmi hizmet haritalama platformu olan Services Advisor üzerinden mevcut hizmetlerine yönelik güncelleme yapmaktadır.
- Koruma Sektörü şu anda, hizmetlerin kesintiye uğraması ve yeni/koruma dışı aktörlerin müdahaleye dahiliyetini dikkate alarak, hak ve hizmetlere erişim sağlamak için toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve çocuk koruma çok sektörlü müdahale hizmetleri de dahil olmak üzere koruma yönlendirme mekanizmalarına ilişkin kılavuz hazırlamaktadır.

Öncelikli Müdahaleler

Toplum Temelli Koruma

- Yerel aktörler ve toplum temelli kurumlarla (kadınların ve mültecilerin liderliğindeki yerel STK'lar ve toplum temelli kurumlar dahil) güçlü işbirliği, depremin ilk gününden sonra yeniden başlamıştır ve işbirliği acil durum müdahalesinde toplulukları güçlendirmek adına geliştirilecektir.
- Müdahale, mümkün olan her yerde yerel/toplum temelli girişimleri geliştirecek ve güçlendirecektir.
- Sektör, kendini koruma ve kendi kendine yetmeyi odak alarak topluluk kapasitelerini güçlendirecek ve harekete geçirecektir.

Etkilenen Topluluklara Karşı Hesap Verebilirlik ve Korumanın Anaakımlaştırılması

- Etkilenen topluluklara karşı hesap verebilirliğin temel bir bileşeni olan iki yönlü iletişim uygulamaları sektör üyeleri tarafından başlatılmıştır. Buna hane halkı üyeleri ile yüz yüze etkileşim ve yardım hatlarınının mobilize edilmesi dahildir.
- Sektör üyelerinin etkilenen topluluklara karşı hesap verebilirlik odak noktalarından oluşan özel bir görev ekibi, tüm sektör üyelerine etkilenen topluluklara karşı hesap verebilirlik konusunda bilgi birikimi ve kapasite sağlamak için mevcut olacaktır. Bunu yaparken, sektör, hizmetlere erişimdeki engelleri belirlemeye ve dağıtımlar, barınma/geçici yerleşim yerleri, WASH (vb.) dahil olmak üzere koruma, cinsiyet, toplumsal cinsiyete dayalı şiddet riskinin azaltılması ve çocuk güvenliği ile ilgili olarak Etkilenen Topluluklara Karşı Hesap Verebilirlik araçları/kılavuzları geliştirmeye devam edecektir. Etkilenen Topluluklara Karşı Hesap Verebilirlik, Cinsel Sömürü ve İstismardan Koruma, koruma/çocuk koruma/toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin (risk azaltma) anaakımlaştırılması ve engelli dahiliyetine ilişkin araçların derlenmiş listesine ulaşmak için bu [bağlantıyı](#) kullanabilirsiniz.
- Engelli Dahiliyeti Görev Ekibi, engelli bireylerin müdahale genelinde dahil edilmesini sağlamak ve sektör programlama düzeyinde dahil edilmesini anaakımlaştırmak için sektörleri pratik bilgiler/araçlar ile desteklemektedir.

- Cinsel Sömürü ve İstismardan Koruma Ağı ve Görev Ekibi aktif çalışmaktadır. Topluluk mesajları, şikayet mekanizmalarının/yönlendirme mekanizmalarının haritalanması ve Cinsel Sömürü ve İstismardan Koruma konularında bilgileri tazeleme konularında çalışmaktadırlar.
- Sektör, korumayı anaakımlaştırma (etkilenen topluluklara karşı hesap verebilirlik, engelli dahiliyeti, cinsel sömürü ve istismardan koruma, çocuk güvenliği, toplumsal cinsiyete dayalı şiddet riski azaltma vb. dahil) konusundaki eğitimlerin mevcut materyallere dayalı olarak verilmesine öncelik verecektir.

Kayıt ve Belgelendirmeye Erişim

Bu bölümdeki bilgiler, uluslararası koruma başvuruları/statü sahipleri ve geçici korumadan faydalanan bireylerle ilgilidir.

- Kayıt, Türkiye'de kalışlarını yasal hale getirdiği için Türkiye'de uluslararası korumaya ihtiyaç duyan yabancılar için önemli bir zorunluluktur. Kayıt, yabancıların kamu hizmetlerine ve mevcut yardıma erişmesini sağlamakta olup, kişilerin ülkelerine zorla geri gönderilmesine karşı korumaktadır. Türkiye'de, kayıt işlemleri ve kayıt belgelerinin düzenlenmesi de dahil olmak üzere yabancılarla ilgili tüm işlemlerden sorumlu kurum, İl Göç İdaresi Müdürlükleri (İGİM'ler) aracılığıyla Göç İdaresi Başkanlığı'dır.

Seyahat İzinlerinin Alınması

- Göç İdaresi Başkanlığı'nın 13 Şubat tarihli yazısına göre, Kahramanmaraş, Hatay, Adıyaman, Gaziantep, Malatya'da kayıtlı uluslararası koruma başvuru sahipleri/statü sahipleri ve geçici koruma statüsü sahibi kişilerin, depremden en çok etkilenen bu 5 il dışında ülke genelinde herhangi bir ile (kayıtlı oldukları ilden yol izni almadan) seyahat etmesine izin verilmektedir. Varışta, kişilerin 60 gün geçerli seyahat izni almak için bu illerdeki İGİM'lere başvurmaları gerekmektedir.
- Osmaniye, Adana, Urfa, Kilis, Diyarbakır ve Elazığ'da kayıtlı uluslararası koruma başvuru sahipleri/statü sahipleri ve geçici koruma statüsü sahibi kişiler, kayıtlı oldukları iller dışındaki illere gitmek için kayıtlı oldukları illerden yol izni almak üzere İGİM'lere başvurmalıdır.
- Seyahat izinlerinin alınması oldukça önemlidir. Seyahat izni taşınan ilde kalıcı ikamet izni vermemektedir fakat temel hizmetlere (yeniden taşınılan illerde) erişim sağlanmasının yolunu açmaktadır.

Kayıt ve Belgelendirme

- Kayıt yaptırmak isteyen uluslararası koruma başvuru sahipleri için genel hükümler hala yürürlüktedir.
- Depremden etkilenen 13 ilde yeni uluslararası ve geçici koruma başvurularının kayıtları beklemeye alınmıştır. Depremden etkilenmeyen illerdeki İGİM'lerde kayıt prosedürlerine hala erişilebilmektedir.
- Uluslararası koruma başvuru sahipleri ve geçici koruma statüsü sahipleri, deprem nedeniyle kaybolan kimlik belgelerinin yeniden düzenlenmesi için buldukları illerdeki İGİM'lere başvurmalıdır.
- Bir kişinin kimliği, adres doğrulama çalışması sırasında bildirimde bulunulmaması nedeniyle inaktif hale getirilmiş ise, kişilere kimlik kartlarının yeniden etkinleştirilmesi ve yeniden

verilmesini talep etmek için İGİM'lere (yeniden yerleşim yapılan iller dahil) başvurularını tavsiye edilmelidir.

- Deprem sonrası geçici barınma merkezlerine taşınan ve belgelerinin yeniden düzenlenmesi gereken kişiler, geçici barınma merkezlerindeki İGİM masalarına başvurmalıdır.
- Kayıt için kapatılan 16 ilin, depremle alakası bulunmamaktadır (kişiler bu illere de gidebilmektedir). Ancak, İGİM'lerin varış illerindekilere seyahat izin belgesi (60 gün geçerlilik süresi olmak üzere) vermesi gerekmektedir.

Belgelendirmeye Erişim

- Türk vatandaşları ve yabancılar için ölüm belgesi alma konusunda aynı prosedürler izlenmelidir. Vefat eden kişi ve aile üyelerinden hastanelerde DNA örnekleri alınmaktadır. Vefat eden kişinin kimliği tespit edildikten sonra sağlık kuruluşu aracılığıyla ölüm belgesi alınabilir. Eğer ölüm hastane dışında gerçekleşmişse belediye bünyesinde çalışan doktorlar tarafından ölüm belgesi alınması mümkündür.
- Kimliği tespit edilemeyen (aile üyelerinden alınan DNA örneklerinin eşleşmemesi durumunda) vefat eden kişiler ortak mezarlara gömülecektir.

Psikososyal Destek

- Çocuklara, ergenlere, bakımverenlere ve ailelere yönelik yaşa ve cinsiyete uygun psikososyal destek, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile işbirliği de dahil olmak üzere (akreditasyon süreçlerine göre) ortaklar tarafından önceliklendirilmektedir. Psikososyal destek hizmetleri, mobil/dış erişim ve çocuk/ergen/aile destek merkezleri aracılığıyla sağlanacaktır.

Çocuk Koruma

- Refakatsiz ve ailesinden ayrı düşmüş çocuklar için Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı öncülüğünde, ülke içinde akrabalık bakımı ve aile temelli koruyucu aile mekanizmasının güçlendirilmesi için aile izleme ve birleştirme çalışmaları sürdürülmektedir. Kurumsal bakım son çare olmaya devam etmektedir. Mevcut yasal prosedürler devam ederken, acil koruyucu aile düzenlemelerinin genişletilmesi konusu Bakanlık ile görüşülmektedir.
  - Ebeveynlerini kaybetmiş ve şu anda yakınları ile birlikte akraba bakımı altında bulunan çocukların uzun dönemli takibi, istismar ve sömürü riski açısından da önemlidir.
- Özellikle şiddet, istismar, sömürü riski taşıyan çocuklar/ergenler (refakatsiz ve ayrı düşmüş çocuklar, engelli çocuklar, LGBTQI+ ergenler, ergen kızlar, mülteci/göçmen çocuklar dahil olmak üzere) için hedefli ve entegre çocuk koruma hizmetleri sağlanmalıdır.

Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet

- Sektör, toplumsal cinsiyete dayalı şiddet risk azaltma mekanizmalarının yürürlükte olmasını ve çok sektörlü toplumsal cinsiyete dayalı şiddet hizmetlerinin mevcudiyetini sağlayacaktır.
- En yüksek risk altındaki topluluklar da dahil olmak üzere ihtiyacı olan tüm insanların hak ve hizmetlere güvenli ve onurlu bir biçimde erişimini sağlayacak şekilde toplumsal

cinsiyete dayalı şiddet için yönlendirme mekanizmaları etkinleştirilecek ve yaygınlaştırılacaktır.

Hukuki Desteğe ve Adli Yardıma Erişim

- UNHCR, depremden etkilenen on ilde kayıtlı uluslararası ve geçici korumadan faydalanan bireylere yasal süreler ve mahkeme prosedürleri hakkında rehberlik etmek amacıyla kısa bir not hazırlamıştır. Bu not önümüzdeki günlerde paylaşılacaktır.
- Yakın zamanda yayınlanan Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile 10 ilde (bazı istisnalar dışında) bazı yasal işlemler için yasal süreler 7 Nisan'a kadar askıya alınmıştır.
- Depremden etkilenen illerde kayıtlı/ikamet eden ve/veya deprem sırasında orada bulunan bireyler (her iki durumda da avukatlar dahil olmak üzere) için yasal işlemler 7 Nisan'a kadar askıya alınmıştır.
- Depremden etkilenen illerde kayıtlı olmayan/ikamet etmeyen fakat depremden etkilenen illerin herhangi birinde arama kurtarma veya aile izleme/aile birleşimi (diğer nedenlerin yanı sıra) için bulunan kişiler için yasal işlemler 7 Mart'a kadar askıya alınmıştır.